

תאריך עדכון: 12/03/13

שם המרצה: ד"ר תמר זילברג

שם הקורס: מבוא לפסיכולוגיה שיקומית

מספר הקורס: 60-880-01

סוג הקורס: שיעור

היקף שעות: 2

סמסטר: א'

שנת לימודים: תשע"ד

אתר הקורס באינטרנט:

**א. מטרת הקורס** להפגיש את הסטודנט/ית עם מכלול האספקטים של המושג "שיקום". בקורס ישולבו עקרונות הפילוסופיה השיקומית ומטרות הטיפול הפסיכו-סוציאלי עם נושאים הלקוחים מתחיקה, כלכלה ומערכות ארגוניות. בנוסף, יתואר מבנה השקום בישראל ויודגמו השירותים והמוסדות השונים העוסקים בנושא. דגש מיוחד יושם על הערכים והאתיקה המנחים את הפסיכולוג/ית השיקומי/ית במערכות השונות ובטיפול באוכלוסיות שיקומיות שונות. לסיום נדון באספקטים הייחודיים למקצוע הפסיכולוגיה השיקומית. הקורס יכלול, במידת האפשר, סיורים במוסדות שיקום והסברים מפי הפסיכולוגים/יות השיקומיים/יות במקום.

#### **ב. תוכן הקורס:**

1. מושגי יסוד ופילוסופיה של השיקום: מודלים וגישות שונות.
2. ארגון מערכות השיקום בישראל והחקיקה בתחום
3. האספקט הפסיכו- חברתי בשיקום. עמדות החברה והתרבות כלפי אנשים עם נכויות.
4. ערכים ואתיקה בשיקום.
5. להיות פסיכולוג/ית השיקומי/ת

#### **מהלך השיעורים:**

המשתתפים/ות בקורס יתבקשו לקרוא ספרות תיאורטית ומחקרית בתחומי השיקום השונים. בנוסף להרצאות יתנהלו דיונים קבוצתיים בנושאי חומר הקריאה. כל אחד מהמשתתפים/ות יהיה אחראי לניהול אחד מדיונים אלו בקבוצות של שלושה. במסגרת הקורס יערכו סיורים במרכזי שיקום שונים בארץ כגון בית החולים השיקומי בתל השומר ובית חולים לזוינשטיין.

**תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)**

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1	אוריינטציה ראשונית לתחום השיקום והפסיכולוגיה השיקומית	ראו ביבליוגרפיה לקורס	
2	מושגי יסוד ופילוסופיה של השיקום		
3	מושגי יסוד ופילוסופיה של השיקום		
4	מושגי יסוד ופילוסופיה של השיקום		
5	סיור בבית חולים לוונינשטיין		
6	ארגון מערכות השיקום בישראל והחקיקה בתחום		
7	ארגון מערכות השיקום בישראל והחקיקה בתחום		
8	סיור בבי"ח תל השומר		
9	האספקט הפסיכו- חברתי בשיקום.		
10	האספקט הפסיכו- חברתי בשיקום.		
11	ערכים ואתיקה בשיקום		
12	ערכים ואתיקה בשיקום		
13	להיות פסיכולוג/ית השיקומי/ת		
14	להיות פסיכולוג/ית השיקומי/ת		

**ג. חובות הקורס:**

דרישות קדם: אין

חובות / דרישות / מטלות:

בחינה

השתתפות פעילה

ניהול דיון בקבוצה של שלושה

השתתפות בסיורים

**מרכיבי הציון הסופי:**

75% בחינה בסוף הקורס, 25% השתתפות פעילה וניהול דיון.

1. מושגי יסוד ופילוסופיה של השיקום: מודלים וגישות שונות

1. Maki, D. B., & Riggan, T.F. (1997). Rehabilitation counseling: Concepts and paradigms. In: *Rehabilitation Counseling*. New York: Springer.
2. Pledger, C. (2003). Discourse on disability and rehabilitation issues. *American Psychologist*, 58(4), 279-284.
3. Dunn, D. S. & Dougherty, S. B. (2005). Prospects for a positive psychology of rehabilitation. *Rehabilitation Psychology*, 50, 305-311.

**2. ארגון מערכות השיקום בישראל והחקיקה בתחום**

1. פלוריאן, ו. ודנגור, נ. (1999). סוגיות נבחרות במערכת השיקום בישראל. *חברה ורווחה*, י"ט, 193-214.

2. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות – מדריך לחוק. בזכות – המרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבלויות, ירושלים.

<http://www.bizchut.org.il/heb/upload/law/lawgeneral.html>

4. Vilchinsky, N., & Findler, L. (2004). Attitudes Toward Israel's Equal Rights for People with Disabilities Law: A Multi-perspective Approach. *Rehabilitation Psychology*, 49, 309-316.

3. האספקט הפסיכו- חברתי בשיקום. עמדות החברה והתרבות כלפי אנשים עם נכויות

1. Livneh, H. (1988). A dimensional perspective on the origin of negative attitudes toward persons with disabilities. In H. E. Yuker (Ed.), *Attitudes toward persons with disabilities*. New York: Springer.
2. Florian, V., & Katz, S. (1983). The impact of cultural, ethnic and national variables on attitudes towards the disabled in Israel: A review. *International Journal of Intercultural Relations*, 7, 167-179.
3. Florian, V., & Kehat, D. (1987). Changing high school student's attitudes toward disabled people. *Health and Social Work (Winter)*, 57-63.

4. קמה, ע. (2003) "נכי-על" ו"נכים מסכנים": דימויים תקשורתיים של אנשים עם מוגבלות והתקבלותם בקרב אנשים עם מוגבלות.

4. ערכים ואתיקה בשיקום

1. Wegener, S. T. (1996). The rehabilitation ethic and ethics. *Rehabilitation Psychology*, 41, 5-17.
2. Patterson, J. B., Patrick, A., & Parker, R. M. (2000). Choice: Ethical and legal rehabilitation challenges. *Rehabilitation Counseling Bulletin*, 43, 203-211.

3. Kerr, N., & Meyerson, L. (1987). Independence as a goal and a value of people with physical disabilities: Some caveats. *Rehabilitation Psychology, 32*, 173-180.

4. Zimmerman, M. A., & Warschausky, S. (1998). Empowerment theory for rehabilitation research: Conceptual and methodological issues. *Rehabilitation Psychology, 43*, 3-16.

.5. להיות פסיכולוג/ית השיקומי/ת

1. *Practicing psychology in hospitals and health care facilities* (1998). (chap. 4: The culture of the hospital). Washington: APA.

2. Blair, K. L., & Gorman, P. W. (2003). Survival tips for the neuropsychologist in the inpatient rehabilitation setting. *Rehabilitation Psychology, 48*, 310-313.

3. Fogel, J. (2003). Health psychology: A new form of psychotherapy? *Medscape General Medicine, 5*(1).

[www.medscape.com/viewarticle/447435](http://www.medscape.com/viewarticle/447435)

4. וילצ'ינסקי, נ. (2003). "ייסורי השיקומיט הצעיר או, קול קורא לפסיכולוגיות ולפסיכולוגים השיקומיים. פסיכואקטואליה, מאי, 50-51.